

מ"ת 4068/07/23 - מדינת ישראל נגד עדי אלעברה, סאעד אל טורק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

מ"ת 4068-07-23 מדינת ישראל נ' אלעברה(עציר) ואח'
תיק חיצוני: 222427/2023

בפני מבקשת נגד משיבים
כבוד השופט עמית מיכלס
מדינת ישראל
1. עדי אלעברה
2. סאעד אל טורק (עציר)

בשם המבקשת - עו"ד יהונתן אילון הירש
בשם המשיבים - עו"ד יוסי זילברברג

החלטה

לפני בקשה להורות על מעצרם של המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים.

1. נגד המשיבים הוגש כתב אישום המייחס להם שורה של עבירות: **חבלה בכוונה מחמירה בצוותא חדא**, לפי סעיף 1329(1) ו-2 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); **נשיאת נשק בצוותא חדא**, לפי סעיף 144(ב) לחוק; **ירי מנשק חם בדרך שיש בה כדי לסכן חיי אדם בצוותא חדא**, לפי סעיף 340א(ב)2 לחוק. למשיב 2 מיוחסת עבירה נוספת של **שינוי זהות של רכב**, לפי סעיף 413ט לחוק.

2. בהתאם לעובדות כתב האישום, משיב 1 הוא דודו של משיב 2, כאשר למשיב 1 ובני משפחתו סכסוך עסקי עם המתלונן. בתאריך 22.5.2023 נסעו הנאשמים ברכב השייך למשפחתו של משיב 1 ושנאסר לשימוש, כאשר משיב 2 נהג ברכב ואילו משיב 1 ישב לידו, כשהם נושאים עמם אקדח. במועד כלשהו בשבועיים שקדמו לאירוע, הוריד משיב 2 או מי מטעמו את לוחיות הזהוי המקורית של הרכב, והתקין במקומן על הרכב לוחית זיהוי השייכת לרכב אחר בבעלות משפחת המשיבים. המשיבים עקבו אחר רכב המתלונן, שנסע אחרון בשיירה שיצאה מאירוע חתונה. בשלב מסוים, תוך כדי הנסיעה וכאשר רכב המשיבים נמצא במצב מאונך לרכב המתלונן, הוציא משיב 1 את ידו מחלון הרכב וירה אל עבר רכבו של המתלונן 11 כדורים. אחד הכדורים חדר את שמשת הרכב של רכב אחר שהגיע מהנתיב הנגדי לכוון הנסיעה של המתלונן, פגע בקטין וגרם לו לשבר מרוסק בארובת העין. לאחר מכן נסעו המשיבים לכוון קלקיליה שבשטחי הרשות הפלסטינית.

3. בד בבד הוגשה נגד המשיבים בקשה למעצרם עד תום ההליכים המשפטיים.

ביום 27.7.2023 הסכימו המשיבים, מפי בא כוחם, לקיומן של ראיות לכאורה וביקשו להפנותם לשירות המבחן

עמוד 1

לקבל תסקיר מעצר. חרף התנגדות המבקשת, נמצא להיעתר לבקשה, תוך שצוין שהדבר נעשה אך מן הטעם ששני המשיבים נעדרי עבר פלילי, ותוך שהובהר שאין באמור כדי להביע עמדה בנוגע לאפשרות שישוחררו.

4. תסקירים שהתקבלו בעניינם של שני המשיבים לא כללו המלצה לשחררם, זאת לנוכח רמת הסיכון הנשקפת מהם למעורבות בעבירות אלימות. במקביל נמצא שהמפקחים שנבחנו אינם מתאימים לפקח על המשיבים.

5. חרף האמור וחרף ההמלצה השלילית בכל אחד מהתסקירים, עתר ב"כ המשיבים לשחררם או להורות על המשך מעצרם בפיקוח אלקטרוני. נטען כי מסקנות שירות המבחן שגויות ומוטעות, בפרט נוכח הסתמכות קצינת המבחן על יחסם של המשיבים למיוחס להם, זאת בשעה שהם אינם מחויבים בשלב זה להגיב להאשמות נגדם בשל חזקת החפות ממנה הם נהנים. אשר למפקחים, נטען שתפקידם מסתכם בשמירה על המשיבים שלא יצאו מהבית ובדווח למטרה במקרה הצורך, ואין הכרח שיהיו מודעים לעבירות המיוחסות למי מהם. כתמיכה לאפשרות שחרורם של המשיבים, הפנה בא כוחם להחלטות שחרור שניתנו במקרים חמורים יותר. בשל כל אלו ביקש ב"כ המשיבים שבית המשפט יתרשם מהמפקחים בעצמו.

6. מנגד, הפנה ב"כ המבקשת לנסיבות האירוע, לתכנון שקדם לו ולהכנות שנעשו לקראתו. נטען שהסיכון הכרוך בשימוש בנשק התממש, כאשר כתוצאה מהירי נפגע קטין בעינו. בנסיבות אלו הזכיר את הכלל שנקבע על ידי בית המשפט העליון שלפיו "אם יורים לא משתחררים", תוך שהפנה למקרים דומים שנדונו בפסיקה. נטען שהמקרה שלפנינו חורג מהגדרת "עבירות נשק", זאת בהינתן הירי שבוצע והפגיעה בקטין, כאשר אך בנס הסתיים האירוע מבלי שנגרם נזק חמור אף יותר. עוד הפנה ב"כ המבקשת לתסקירי שירות המבחן שלא באו בהמלצה, והזכיר את הכלל שלפיו שחרור בניגוד להמלצה שלילית של שירות המבחן ייעשה רק במקרים מיוחדים.

דיון

7. על הכלל של "אם יורים לא משתחררים" עמד השופט י' עמית בבש"פ 4677/22 מדינת ישראל נ' אבו נימר, פסקה 9 (20.7.2022) (להלן: עניין אבו נימר):

"קצה נפשו של הציבור בכלל, והציבור במגזר הערבי בפרט, בקלות הבלתי נסבלת של השימוש בנשק למגוון של מטרות - החל באיומים למטרות סחיטה ופרוטקשן וכלה לצורך חיסול חשבונות על רקע סכסוכים כאלה ואחרים. אין לי אלא לחזור על דברים שאמרתי אך לאחרונה:

"סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), קובע חזקת מסוכנות בגין "עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק קר או חם" ובמילים פשוטות, המחוקק הנחה את בית המשפט כי הכלל הוא "אם יורים - לא משתחררים". זה הכלל, ועל מנת לחרוג מהכלל, ובכדי שניתן יהיה להסתפק במעצר בפיקוח אלקטרוני, יש להצביע על "טעמים מיוחדים שיירשמו, כי בשל נסיבות ביצוע העבירה או נסיבותיו המיוחדות של

הנאשם, ובכלל זה היותו של הנאשם קטין" (סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים) (ראו בש"פ 1925/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 (22.3.2022))(הדגשה הוספה - י"ע).

המסוכנות לביטחון הציבור הנובעת מעבירות נשק הינה ברורה ואין צורך להרחיב בה: "עבירות נשק ועילת המסוכנות הולכות יד ביד, והשגת מטרת המעצר על דרך של חלופה שמורה למקרים חריגים" (ראו בש"פ 5518/13 אבו עראר נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (12.8.2013); וראו גם בש"פ 8702/15 מדינת ישראל נ' אבו קטיש, פסקה 27 (24.12.2015); בש"פ 5874/10 מנצור נ' מדינת ישראל (1.9.2010)). על אחת כמה וכמה, כאשר בירי בנשק עסקין."

בש"פ 7172/23 מדינת ישראל נ' איילין (22.9.2023) (להלן: עניין איילין) חידד השופט י' עמית שעל אף שאין מדובר בכלל "הרמטי", הרי ש"ירי ברחובות עיר במסגרת חיסולי חשבוניות או סכסוכים בין עבריינים היא תופעה שיש להתייחס אליה בחומרה יתרה, והמעשה כשלעצמו מקים חזקת מסוכנות גבוהה".

8. לא יכול להיות ספק בדבר חומרת מעשיהם של המשיבים, המצביעים על מסוכנות גבוהה ביותר הנשקפת מכל אחד מהם. על אף שעל פי עובדות כתב האישום הסכסוך קיים בין משפחת משיב 1 למתלונן, הרי שמשיב 2 היה שותף מלא לכל שהתרחש לכאורה לאורך כל הדרך. מעבר לאמור, אזכיר שממילא משיב 2 אף הוא בעצמו קרוב משפחתו של משיב 1. מדובר במעשים מתוכננים היטב, כאשר על אף עברם הפלילי הנקי, התנהגו המשיבים לכאורה כאחרוני העבריינים: משיב 1 השתמש ברכב האסור בשימוש; משיב 2 החליף את לוחיות הרישוי המקוריות של הרכב על מנת למנוע או להקשות על זיהוי; השניים החליטו לטפל בסכסוך הכספי תוך שימוש באקדח, ולצורך כך הצטיידו באקדח, מחסנית וכדורים; השניים הגיעו למקום הזירה ביחד, מתוך ידיעה שיקשה על אחד מהם לבצע את הירי אגב נהיגה ברכב; השניים הגיעו לאירוע משפחתי בו ידעו שהמתלונן עתיד להימצא ואף ידעו לזהות את רכבו בתוך שיירת כלי הרכב שיצאה מהאירוע, כאשר בכל אלו יש כדי ללמד על איסוף מידע מקדים; הירי בוצע אגב נסיעה, כשבמקום כלי רכב נוספים, עובדה המלמדת הן על נחישות לפגוע במתלונן והן על אדישות רבתי לפגיעה בעוברי אורח.

בהתאם לכללים שהותוו בעניין אבו נימר ובעניין איילין, די היה באמור כדי להביא למעצרו של המשיבים. במקרה שלפנינו, הסיכון הנשקף מהשימוש בכלי הנשק אף לא נשאר בגדר איום תיאורטי, אלא שהאיום התממש, כאשר אזרח, במקרה זה קטין, נפגע בעינו באופן חמור כתוצאה מהירי.

לכל אלו יש להוסיף את התסקירים השליליים שהתקבלו ביחס למשיבים.

9. אשר למשיב 1, עולה מהתסקיר שמדובר באדם בן 32, אב ל-6 ילדים. כבר בשלב זה ניתן להביע תמיהה כיצד נתון זה לא היווה חסם עבור משיב 1 מלתכנן ולבצע לכאורה עבירות כה חמורות. המשיב התייחס באופן שטחי ומגמתי למעשיו, אולם, כפי שציין בצדק בא כוחו, אין לייחס לנתון זה, כשלעצמו, משקל רב, בהינתן ששמורה למשיב הזכות להימנע בשלב זה מהפללה עצמית. על אף האמור, יש לייחס משקל לתיאורים שמסר המשיב עצמו לקצינת המבחן, מהם עולה השפעה הדדית ובחלקה בעייתית בינו לבין אחיו, קושי לוותר על "רווחים" רגשיים וחומריים הנלווים לכך וקושי להתייחס באופן ביקורתי לעצמו ולבחירותיו. כל אלו מלמדים, להערכת קצינת המבחן, על רמת סיכון "בינונית"

למעורבות בעבירות אלימות, שתוצאותיה וחומריתה, במידה ותופעל אלימות, עלולות להיות ברמת פגיעה גבוהה.

מעבר לצורך יש לציין ששירות המבחן מצא את המפקחים המוצעים כלא מתאימים, זאת לאחר שאלו שללו אפשרות לקיומו של סכסוך או מעורבות של משיב 1 בהתנהגות בעייתית, תוך שתיארו אותו באופן אידיאלי ותוך שהתקשו להתייחס לגורמי סיכון. מעבר להתרשמות מהמפקחים עצמם, לא ניתן להתעלם אף מדברי המשיב עצמו על קשריו ההדוקים עם משפחתו ועל קיומה של מחויבות גבוהה בין חברי המשפחה וציפייה גבוהה לנאמנות ביניהם, באופן המעורר שאלה עד כמה נכונים יהיו בני המשפחה לדווח למשטרה במידה והמשיב יפר את תנאי השחרור, קושי עליו הצביעה אף קצינת המבחן. בנסיבות אלו לא בכדי מצא שירות המבחן לפסול את הצעת החלופה בבית אחיו של משיב 1, הממוקם במתחם המשפחתי.

10. משיב 2 הוא רווק כבן 21, ובשיחתו עם קצינת המבחן היה ממוקד ביחסיו הקרובים עם בני משפחתו ורצונו לחזור למגורים עמם. אף משיב 2 מסר הסבר מטשטש ולאקונוי לנסיבות מעצרו ושלל כל מעורבות או כוונה למעורבות בעייתית או פורצת גבולות. בהינתן המורכבות המשפחתית המתוארת בתסקיר, העריך שירות המבחן כי במצבי לחץ ומשבר, ומתוך מחויבות משפחתית, עלול המשיב 2 להיגרר אחרי אחרים, יתקשה בהפעלת שיקול דעת ועלול להתנהג באופן בעייתי. בפרט יפים הדברים בהינתן תפקידו של המשיב בתא המשפחתי והצורך להוכיח מסוגלות גברית. בנסיבות אלו, וגם אם הדבר נעשה מנימוקים שונים מאלו שעלו בעניינו של משיב 1, הגיע שירות המבחן למסקנה שגם בעניינו של משיב 2 קיימת רמת סיכון בינונית למעורבות אלימה, כאשר במידה ותתרחש, חומריתה צפויה להיות ברמת פגיעה גבוהה.

קושי נוסף נמצא אף במפקחים המוצעים. בני משפחתו של משיב 2 התקשו לבחון את החלקים הבעייתיים בהתנהלותו, תוך שהדגישו את חלקיו המתפקדים, הנובעים מהתפקיד שמילא כגורם משמעותי הדואג לבני משפחתו הגרעינית. נוכח יחסי כוחות אלו והמחויבות המשפחתית, העריך שירות המבחן שהמפקחים המוצעים יתקשו להציב גבולות למשיב 2, וכי הם בעלי השפעה בלתי מספקת מולו, באופן שעלול למנוע מהם מלדווח במקרה של הפרות מצדו.

11. הנה כי כן, התסקירים אינם חיוביים, לשון המעטה, והמלצת שירות המבחן היא שלא לשחרר את המשיבים. ברי שבית המשפט אינו מחויב להמלצה, אשר כשמה כן היא, המלצה בלבד. ואולם כאשר ההמלצה היא להימנע משחרור, ובהתאם לפסיקה עקבית של בית המשפט העליון, נדרשים נימוקים כבדי משקל על מנת לחרוג ממנה [ראו מני רבים: בש"פ 2306/19 אבו עואד נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (7.4.2019)]; בש"פ 10162/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (3.1.2018)]. נימוקים מסוג זה אינם בנמצא, שכן כאשר עסקינן במעשי אלימות קשים ומתוכננים, שנעשו תוך שימוש בנשק חם וגרמו לפגיעה כה קשה, אין די בהצגת עבר פלילי נקי. אף גילו הצעיר של משיב 2 אינו יכול להוות משקל נגד למסוכנות הנשקפת ממנו, כאשר למרבה הצער גילם של האוחזים בנשק באופן לא חוקי, וכן של אלו המשתמשים בנשק לצורך פגיעה באחרים, הולך ויורד. ובהשאלה ממקום אחר - קליע שנורה מאקדחו של אדם צעיר, או מאקדחו של מי שנעדר עבר פלילי, פגיעתה גרועה לא פחות מקליע שנורה מנשקו של אדם בגיר או בעל עבר פלילי, כאשר נקודת המוצא היא שמשניהם נשקפת סכנה משמעותית לציבור [ראו והשוו: בש"פ 7171/00 מדינת ישראל נ' חאמד (8.10.2020)]. על הטוען אחרת, ויהא גילו אשר יהא, להוכיח זאת באותות ובמופתים.

12. בפרט יפים הדברים כאשר נגד שני המשיבים קמה עילת מעצר סטטוטורית של מסוכנות, כעולה הן מהוראות סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (להלן: חסד"פ), תשנ"ו-1996 (עבירה שנעשתה תוך שימוש באלימות חמורה או תוך שימוש בנשק חם), והן מהוראות סעיף 21(א)(1)(ג)(2) יחד עם סעיף 35(ב) לחסד"פ (עבירת בטחון). במצב דברים זה דרך המלך להפריך את החזקה היא באמצעות תסקיר מזהיר בטיבו, כאשר הנטל להוכיח כי יש מקום לסטות מהחזקה מוטל על כתפי הנאשם. עמד על כך השופט א' שטיין בבש"פ 2544/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 17-18 (2.4.2023) (להלן: עניין פלוני):

"באשר לעילת המעצר, כפי שהזדמן לי לקבוע - ולא אחת - כלל הוא עמנו כי במקרים כדוגמת זה שלפניי, כאשר כתב אישום, המאומת כדבעי בראיות לכאורה, מייחס לנאשם בגיר עבירה שמעמידתו בחזקת מסוכן כאמור בסעיפים 21(א)(1)(ג) ו-22(ב) לחוק המעצרים, השאלה שיש לשאול ביחס לאפשרות לשחררו מן הכלא בתנאים מגבילים או להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני אל מחוץ לכותלי הכלא, היא לא "למה לא?", אלא "למה כן?" (ראו: פסקה 19 להחלטתי בבש"פ 250/21 מדינת ישראל נ' פרוך (31.1.2021), והאסמכתאות שם). חלופה כאמור לא תתאפשר אלא בהתקיים טעמים מיוחדים, והנטל להוכיח את התקיימותם רובץ על הנאשם (ראו: בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 26-20 (2.2.2020); בש"פ 1230/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (3.3.2020)).

זאת ועוד: כפי שקבעתי בבש"פ 248/20 הנ"ל, "בנסיבות בהן לא עלה בידי הנאשם להפריך את חזקת המסוכנות, תידרש, ברגיל, המלצה חיובית, חד-משמעית ובלתי מסוייגת של שירות המבחן בדבר שחרורו לחלופת מעצר. המלצה כאמור צריכה להינתן בגופו של תסקיר מעצר אשר יוכן על ידי שירות המבחן ויוגש לבית המשפט בהתאם לאמור בסעיף 21 לחוק המעצרים - זאת, כדי לשכנע את בית המשפט כי ניתן לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר למרות המסוכנות הנשקפת ממנו" (ראו שם, פסקה 19).

התסקירים שהוגשו בעניינם של שני המשיבים רחוקים מלענות על הגדרה זו.

13. ואם לא די בכל אלו, הרי שמבקשת המעצר עולה שהמשיבים שמרו בחקירתם על זכות השתיקה בחלקים שעלולים להפליל אותם. כפי שצוין לעיל, מגמה זו המשיכה גם בשיחתם של המשיבים עם קצינת המבחן. לשתיקה, זכות השמורה למשיבים, יכול ותהייה בעתיד השלכה במישור הראייתי, אולם חשוב מכך, יש לה השלכה בעת הזו במישור המסוכנות, בהינתן שבית המשפט אינו יכול לעמוד על נתונים הקשורים לרקע למעשה באופן שיאפשר לקבל את טענת המשיבים שלפיה חרף הירי יש מקום לשחררם עקב מסוכנות שאינה בעצמה גבוהה [ראו והשוו: עניין אבו נימר, פסקה 10].

14. אף בדוגמאות מהפסיקה שהוגשו מטעם ב"כ המשיב אין כדי לסייע למי מהמשיבים, כאשר ברי שאותן החלטות ניתנו לנוכח הנסיבות הפרטניות הנוגעות למעשה ולעושה בכל אחד מהם, שכולם או חלקן אינן מתקיימות בענייננו. כך, במ"ת (ת"א) 7191-09-23 הודגש כי הסיבה לשחרור נובעת מנסיבותיו האישיות של המשיב, בהתחשב במעשיו ובמצבו הרפואי, זאת בנוסף לגילו ולעברו הפלילי הנקי. בענייננו למי מהמשיבים אין נסיבות אישיות מיוחדות או מצב רפואי חריג, כאשר גם מצבו הרפואי של משיב 2, ממנו אינני מתעלם, לא מנע ממנו מלבצע לכאורה את העבירות, וממילא הוא

איננו חריג באופן המצדיק את שחרורו. בבש"פ 1802/13 מדינת ישראל נ' אבו ג'אבר (12.3.2013), שהוגש אף הוא מטעם ההגנה, הרקע למעשים היה אירוע בו נרצח אחיו של המשיב, ועל אף שאין מדובר בהצדקה לביצוע מעשים אלימים, הרי שהנסיבות שונות מענייננו.

מנגד, פסיקה עקבית של בית המשפט העליון מהעת האחרונה מלמדת על מיעוט המקרים בהם ישוחרר מי שמואשם בעבירות נשק, לא כל שכן כאשר נעשה שימוש בנשק, כפי המקרה שלפנינו [עניין איילין, כאשר באותו מקרה נעצר עד תום ההליכים האדם שהיה שותף לירי אך לא ירה בעצמו; עניין פלוני בו נעצר נאשם שירה ירייה אחת על אף שזו לא פגעה באדם; עניין אבו נימר].

15. המקרה שלפנינו ממחיש בצורה הברורה ביותר את החשש הנובע מהחזקת כלי נשק לא חוקי ואת הקלות הבלתי נסבלת של השימוש בו לצורך פתרון סכסוכים, זאת על ידי שני אנשים שעד כה נחשבו ל"נורמטיביים". משמצאתי כי משני המשיבים נשקפת סכנה לציבור ומשלא עלה בידי המשיבים לסתור את חזקת המסוכנות שקמה נגדם, אינני נדרש להתייחס אף למפקחים, שממילא נמצאו על ידי שירות המבחן כלא מתאימים למלאכת הפיקוח.

16. התוצאה היא שאני מורה על מעצרו של שני המשיבים עד תום ההליכים.

17. המזכירות תעביר החלטה זו לשירות המבחן.

ניתנה היום, כ"ד תשרי תשפ"ד, 09 אוקטובר 2023, בנוכחות הצדדים.